



«Бекітемін»

«Ертіс таршы» ОҚБВОӘО басшысы

А. Шаймұрат

2022 ж.

қаңтар

Республикалық «Мәшһүр-Жүсіп оқулары» байқауын өткізу ЕРЕЖЕСІ

1. Осы Ереже жалпы білім беру ұйымдары оқушыларының арасында республикалық «Мәшһүр-Жүсіп оқулары» байқауын өткізу тәртібін айқындайды.

2. Мәшһүр-Жүсіп оқуларының **мақсаттары** – философ-ақынның рухани мұрасын дәріптеу, шығармаларында бейнеленген туған жерге сүйіспеншілік, белсенді азаматтық ұстанымды өскелең ұрпақта тәрбиелеу; тұлғаның зияткерлік және шығармашылық әлеуетін дамыту.

Міндеттері:

- Мәшһүр-Жүсіп Көпейұлының туындыларындағы ел мен жерді құрметтеу, аялау, қадіріне жету идеяларын жас ұрпақ бойында сіңіру;
- оқу-білім, өнер үйрену, адамгершілік тақырыптарын негіз еткен туындылары арқылы отансүйер, білімді, рухы берік азаматтарын тәрбиелеу;
- әдебиетті, тіл мен өнерді құрмет тұтатын оқушылардың шығармашылық қабілеттерін ұштау;
- ғұлама еңбектерінің ел егемендігінің бастауы болғандығын көрсету;
- ақынның әдеби-тарихи деректерге толы шығармалары мен фольклорлық жазбаларындағы ұлттың ұлы тұлғаларымен таныстыру;
- ұлы тұлғалардың істерін келешек ұрпаққа үлгі тұту, ел тарихымен сабақтастыра кейіпкердің ерекшеліктеріне бүгінгі күн талаптарына сай сараптама жасай білу.

3. Байқауға оқу тіліне қарамастан, мемлекеттік және мемлекеттік емес жалпы білім беру ұйымдарының 8-11 сынып оқушылары қатыса алады.

4. Байқау **4 бағыт** бойынша өткізіледі.

I бағыт – «Алдыма өлең жаз деп қағаз келген, Сөзімді сөйлеп бақтым мен де білген». Қатысушы ұсынылған тақырыптың (Мәшһүр-Жүсіптің шығармашылығынан) біріне **өз шығармасын** арнайды. Өз өрнегі мен ойын ақын ойларына көркем сабақтастыра алуы, өлеңдерін мәнерлеп, көркем оқи білуі шарт. Бағалауда өлеңнің идеясы, ақын тақырыбымен үндестігі, өз өрнегі мен көркемдік сипаттары негізге алынады

II бағыт – «Бас болып өнер білсең, тіпті жақсы». Мәшһүр-Жүсіп Көпейұлының шығармаларындағы көркем ой, талғам мен түсінік, ұлттық танымның ерекшеліктерін, адамзат, ұлт руханиятындағы мәнімен сабақтастыра отырып, **ғылыми зерттеу жобасын** қорғау.

Жоба шарттары: көлемі 20-25 бет болуы; тақырыптың нақтылығы, өзектілігінің белгіленуі, мақсат-міндеттердің дұрыс қойылуы; қажетті ғылыми, көркем әдебиеттің, т.б. дерек көздерінің жеткілікті болуы және зердеден өткізілуі; тұжырымдардың ғылыми талдануы, әдіс-тәсілдерінің нақтылығы; бөлімдер мен тарауларға дұрыс бөлініп, әр бөлім, тарау бойынша қорытынды жасалуы;

қорытындысының дұрыс жасалуы; ғылыми жұмысты қорғауға 5-7 минут уақыт беріледі.

III бағыт – «Білімді зерек адам болам!» - десең, Қара өзінді басқаның айнасымен». Ұлы баба шығармаларындағы ойларды кеңейтіп, ұлт тарихымен, ұлттық әдебиет мазмұнымен байланыстырып, эссе жазу. Эссе шарттары: құрылымының нақтылығы; кіріспе мен негізгі бөлімнің ара-жігін дұрыс бөліп, ой желісін тарату мен жүйелі баяндауда құрылымдық белгіні сақтай алуы; кіріспеде шығарма тақырыбы туралы әдебиеттегі ойлар мен пікірлер, қоғам үшін қажеттілігі, өмірді, ортаны түсінудегі мәні қамтылуы тиіс; негізгі бөлімде көтерілген мәселелер, тақырыпты ашуға қажет деректер мен дәлелдердің, жүйелі ойлардың болуы; қорытындыда негізгі бөлімдегі алынған нәтижелер мен ойлардың түйіні, тақырыптың маңызы айтылу қажет. Эссе құрылымының шарттары жалпы үлгі ретінде ұсынылады.

IV бағыт – «Мәшһүр-Жүсіп шығармалары және «Ұлы даланың ұлы есімдері». Ғұламаның фольклорлық жазбаларындағы ұлттың ұлы тұлғаларын сипаттау. «Хандар мен ел билеушілер», «Батырлар», «Әнші-ақындар», «Бақсы және тылсым күш иелері» жіктеулерінің **бірін қорғау**. Тұлға туралы қандай деректер келтіреді, қандай оқиға арқылы кейіпкерді ашады, оның қандай немесе неше нұсқасы бар т.б. мәліметтерді жинақтап талдауы шарт. Кейіпкерлер галереясын талдай білумен бірге топтау, ерекшеліктерін тану талап етіледі. Қатысушы өзі тандап алған кейіпкерлер туралы толық мәліметтерді жеткізе білуі қажет. Қорғау кезінде шығармашылық қабілет және талдау мен деректерді жүйелеу, тарихи-әдеби, рухани мәнін аша білуі шарт. Қандай жанр және тәсіл арқылы қорғау қатысушылардың өз еркінде.

5. Байқау 3 кезеңге бөлінеді: 1 – аудандық; 2 – облыстық (қалалық); 3 – республикалық.

6. Республикалық байқауға облыстық кезеңдегі әр бағыт бойынша Бас жүлде иегерлері қатысады.

7. Байқаудың әр бағытында бір «Бас жүлде» және 6 жүлделі орын белгіленеді: 1 - бірінші, 2 - екінші, 3 - үшінші.

8. Мәшһүр-Жүсіп оқуларын ұйымдастыру және өткізу жұмыстарын Павлодар облысы білім беру басқармасының «Ертіс дарыны» өңірлік қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы жүзеге асырады.

9. Қазылар алқасының құрамын республикалық Ұйымдастыру комитеті бекітеді.